

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Pacis Westphalicæ Publica

Oder Westphälische Friedens-Handlungen und Geschichte

Worinnen enthalten, was vom Schluß des Jahrs 1647. biß in den Monath Junium des Jahrs 1648. zwischen Jhro Römisch-Kayserlichen Majestät, dann den Beyden Cronen Franckreich und Schweden, ingleichen des Heiligen Römischen Reichs Chur-Fürsten, Fürsten und Ständen, zu Oßnabrück und Münster gehandelt ...

Meiern, Johann Gottfried von

Hannover, 1735

VD18 90103157

N. Sl. Kayserliche Information hierüber.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52461](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52461)

1647.
Januar.

Sieben und Drensigstes Buch.

1647.
Januar.

§. I.

Connexion.

Sie müssen nunmehr auch die *Particular-Materien*, welche keine Verbindung zusammen haben, und auf dem Friedens-Congress vorgekommen sind, mitnehmen, welche demnach in diesem und folgenden Buch, vom Anfang des Jahrs 1647. bis zu Ende desselben, auf einmahl vorgetragen werden sollen.

Oesterreichische und Württembergische Differentien, wegen Hohensstauffen, Achalm und Blaubeyern.

Von denen zwischen dem Erz-Hause Oesterreich und den Herzogen zu Württemberg vorgewalteten Streitigkeiten, wegen derer resp. Graf- und Herrschaften Hohensstauffen, Achalm und Blaubeyern, ist schon in vorigen verschiedenen vorgekommen. (Siehe XXIII. Buch, §. XII.) Oesterreich hatte selbige Herrschaften, nach der glücklichen Nördlinger Schlacht, Anno 1634. in

Besitz genommen, und der damalige Herzog von Württemberg, welcher es mit denen Confoederirten Cronen gehalten, darüber aber aus dem Lande weichen müssen, hatte sich nachgehends selbiger Herrschaft schriftlich begeben, um nur wieder zum Besitz seines übrigen Landes zu gelangen. Auf dem Friedens-Congress aber suchte selbiger die völlige Restitution, *ex capite Annelie*, weil Er solche Herrschaft *durante bello & occasione belli*, verlohren hätte. Oesterreich hingegen behauptete ein Pfand-Recht darauf zu haben, und repräsentirte seine Befugniß in der sub. N. I. alhier angefügten *Summaria Informatione*, welche aus der stattden Feder des VOLMARS geflossen: Was hingegen vor Anmerkungen darauf von Württembergischer Seite gefertigt worden, ist ab N. II. zu ersehen.

N. I.

Summaria Informatio, quo jure Domus Austriaca, post cladem ad Nordlingam Svecis illatam, Baronatum Hohensstauffen, Comitatum Achalm, itemque Baronatum Blaubeyern, quos antebac Duces Württembergenses possederant, ad se revocaverit, & cum reliquo Archi-Ducum Tirolensium Principatu consolidaverit.

N. I.
Information von Seiten des Kaylers, Hohensstauffen, Achalm und Blaubeyern betreffend.

Primo omnium sciendum est, modernum Dominum Ducem Württembergiæ, cum Anno Domini 1634. mense Septembri, Exercitum Svecorum & Confederatorum gravi prælio ad Nordlingam victum fugatumque fuisset comperisset, mox non expectato victoris Exercitus adventu, deserto patrio solo, Argentoratum aufugisse, ibique tamdiu commoratum esse, donec An. 1636. intercedente Serenissimo Domino Electore Saxonix, de ipsius restitutione agi ceptum. Cum igitur ex Decreto Cæsaris, hac ipsa de re 9. Decembri eodem anno, Ratisbonæ in Collegium Electorale promulgato percepisset, restitutionem impetrare se posse certis conditionibus, inter quas hæc erant præcipua: „Relinqui debere Abbates, Abbatissas aliosque Prælatos & „Ecclesiasticos in possessione suorum Monasteriorum, Ecclesiarum, Bonorum Ecclesiasticorum, in qua tum Sententia & Decreto Cæsaris erant constituti, ita tamen, ut liberum sit Duci, de jure Superioritatis, quod sibi in illos competere asserbat, coram Iudicio Ordinario experiri, illique interea teneantur, pensiones Academiae Tubingensi, ex instituto priorum Württembergensium Ducum, præstare. II. Quod Castrum Hohentwiel Domui Austriacæ tradi debeat. III. Quod omnia bona pignoratitia, quæ a Domo Austriaca Ducibus Württembergiæ concessa olim fuere, ut & *Hohensstauffa & Achalm* absque

A.

B.

C.

1647. „absque refusione pretii pignorationis, eidem Domui Austriacæ, cum omni- 1647.
Januar. „bus appertinentiis, relinqui debeant; cum negotium hoc plane liquidum Januar.
„atque extra controversiam positum sit. IV. Quod Imperator, Baronatum

D. „Haydenbaym suæ propriæ & liberæ dispositioni reservare possit &c. Anno
E. insequenti, mense Octobri, missò ad Aulam Cæsaris Procuratore, *Andrea*

F. *Burchardo*, Iurium Doctore & Consiliario, in hasce condiciones consentire
professus est; Sed cum interea de tradenda Arce *Hohentwiel* agebatur, Capi-
taneus Arcis mutata fide, eandem, expulso Wurtembergico Legato, qui ad
resignandam Arcem in Cæsaris manus venerat, pro Duce *Bernhardo* de *Wei-*
mar & *Fœderatis* se tenere profitebatur. Dux igitur Wurtembergensis ad
Aulam Cæsareæ Majestatis se contulit, suspicionem a se traditæ in manus ho-
stium secreto pacto Arcis, quantum potuit, amovit. pollicitus se tantisper in
Cæsaris potestate relicturum Arces *Hohenaurach* & *Usserg*, donec *Hohen-*
twiel ad deditionem compelleretur; Itaque in gratiam Cæsaris receptus,

G. omnia, quæ a Procuratore suo gesta erant, solemnè Instrumento d. 28. Octob.
Anno Domini 1638. confirmavit, sub honore & verbo Principis, sanctè &
fideliter, loco juramenti servaturum se omnia non solum promisit ipse, sed
etiam idem cum ipso Universitas Tubingensis, omniumque totius Ducatus
Municipiorum Burgimagistri & Cives, exhibitis ea de re mandatorum Do-
cumentis, amplissimo verborum nexu polliciti sunt. Multi quidem ex ad-
versariorum factione, Ducem perfidiæ in socios insimulabant, factumque
hoc improbant.

H. Verum unus ex Consiliariis, quos tum secum habebat,
epistola Argentorato 3. Decembris Anno 1637. ad quendam e Militia Svecica
per scripta, causas prodidit sane egregias, utilitatemque, quam inde non so-
lum Dux, sed & complices percepturi essent, exposuit. Summa erat hu-
jusmodi: „Experientia nuper compertum, cum præcedenti autumno Tu-
„padelius cum aliquot Equitum turmis Cæsareanos in agro Wurtembergi-
„co hospitantes invaderet, quantum referret Ducem terris suis quibuscun-
„que tandem conditionibus restitui: minus enim bene expeditionem illam,
„quantumvis deliberato institutam cessisse, quod Officialibus & Nobilitati,
„ac reliquis, quibus factio contraria cordi erat, Dux defuerit, qui animum du-
„bitantibus adderet, atque ad fortiter agendum hortaretur. Quodsi Dux tum
„temporis domi fuisset, omnium prudentiorum iudicio Cæsareanos funditus
„deleri potuisset &c. &c. Ne igitur salutaria, consilia ad novam expeditionem
Rhenanam directæ, denuo sperato defraudarentur eventu, è re visum, ut
Dux tempori infervire, & quadantenus se submittere Cæsaris arbitrio debeat,
quo facilius necessaria Suecis & causæ communi subministrari & competentia
media obtineri possint, nimirum duras & Achristianas condiciones jure armo-
rum mitigandi.

I. Quidquid sit, sive bona sive dubia fide Dux cum Cæsare pactus sit, ex
K. præmissis tamen constat, Ducem palam profiteri, causam præactos Barona-
L. tus & Comitatus *Hohenstauffen*, *Achalm* & *Blaubeuren* concernentem esse li-
quidam, atque extra omnem controversiam positum, quod spectent ad Do-
mum Austriacam, ac contra jus ac fas hæctenus à Ducibus Wurtembergicis
detenti fuerint; Unde consequens est, causam hanc ex præsentì bello origi-
nem non habere, ideoque ab Edicto Amnestiæ prorsus exemptam esse, nec
vero ulla ratione sub eodem comprehendi posse aut debere.

O. Ut autem clarius de Jure & Justitia Domus Austriacæ constet, sciendum
est, Ducem *Leopoldum* de Austria, Anno Domini 1370. cuidam Nobili viro,
Equestris Ordinis Viro *Johanni*, Dynastias & Arces *Hohenstauffen* & *Achalm* si-
multaneè, cum omnibus dignitatibus, emolumentis, fructibus, censibus &
Juribus, omnibusque aliis pertinentiis, pro 12000. aureis Hungaricis & Bo-
hemicis, per modum pignorationis seu antichreos tradidisse, reservato per
expres-

1647. expressum perpetuo reluitionis Jure. Quas Dynastias deinde iidem *de Riet-* 1647.
heim reservato Austriacis reluendi Jure, anno Domini 1378. in *Comitem Ulri-* Januar.
cum Wirtembergæ, transtulerunt, sicut ex Instrumentis Originalibus Pignora-

tionum & Reversalium, quæ in manu Domus Austriacæ extant, cæterisque
 Documentis hac de re in Archivo Sturgardiano, post fugam Ducis anno 1634.
 in una cistula obfignata, cui inscriptum erat (*hæc Documenta præter Ducem actu*
Regentem nemo alius legat) repertis, clarissime constat.

s. Anno Domini 1470. Sigismundus Austriæ, Comites Wurtembergicos
 (tunc adhuc appellabantur) de restituendis hisce terris oppignoratis inter-
 pellavit, pretiumque reluitionis obtulit. Wurtembergenses moras nectere,
 T. causasque, ob quas locus reluitioni non esset, obtendere: Igitur Commissarii
 à Cæsare impetrantur, qui litem dirimerent; sed intera dum litigatur, Eber-
 hardus Junior, qui tum Ducatus præerat, ob varios in Deum hominesque
 excessus, per Imperatorem Maximilianum I. anno Domini 1498. Principatu
 V. ejecit, inque ejus locum *Dux Ulricus* subrogatur. Is ob beneficium a Cæ-
 X. sare acceptum, eidem publico Instrumento, a se totiusque Principatus Ordini-
 bus subscripto & sigillato, promittit fidelitatem sine dolo & fraude, se omnia
 bona, quæ sibi & Majoribus suis a Domo Austriacæ oppignorata essent, im-
 primis vero Arcem *Achahn*, cum omnibus appertinentiis, absque ulla pretii
 Y. refusione, intra spatium unius anni, Sux Cæsareæ Majestati restitutorum; ac
 si deprehenderetur, Domum Austriacam ad alia quoque bona jus reluitionis
 actionemque habere, quamvis hucusque ignoratum, suppressum aut ne-
 glectum hoc fuisset, se & posteros suos huic omnino locum dare, & quam
 sibi de hujusmodi juribus noticiam obvenire quancumque contingeret, eidem
 Domui Austriacæ fideliter manifestare, ac talia bona contra æquitatem
 nullatenus retineri debere.

Nec vero refert, in hoc Instrumento duntaxat mentionem *Castri Achalm*,
 nullam vero *Hohenstauffen* fieri, cum duæ istæ arces in uno eodemque In-
 Z. strumento oppignoracionis, sub una reluitionis summa, 12000. Ducatorum
 contineantur, & quod de unius redhibitione statuitur, notorie & de alio pa-
 A. a. ctum esse intelligi debeat. Satis igitur constat, Duces Wurtembergenses,
 B. b. malæ fidei possessores fuisse & a prætenfa restitutione justissime repelli: Cum
 dolo facere, dicat *Juris Consultus*, qui petit id, quod mox restituere tenetur.

C. c. Quod ad Baronatum *Blaubeuren* atinet, citra controversiam est, hunc
 primum quidem titulo Feudi, a Domo Austriacæ Comites de *Helfenstein* re-
 cognovisse, ab his deinde, anno Domini 1447. in *Comitem Ludovicum* de
 Wurtemberg translatum, qui non solum ipse, sed etiam omnes posterius, us-
 que ad Ducem Ludovicum, qui anno Domini 1595. absque liberis masculis
 defcessit, Baronatum hunc semper titulo Feudi a Principibus Austriacis re-
 cognoverunt, & quoties casus contigit, renovationem Investituræ petierunt.

Cum igitur primi acquirentis generatio in persona dicti Ducis Ludo-
 vici defecerit, ac præsentis Ducis Avus, *Dux Fridericus*, qui alias in Duca-
 tu Wurtembergico successit, minime ex linea illius descendat; clarum eva-
 dit, Feudum hoc Domui Austriacæ, juxta consuetudines feudales apertum
 ipso jure, ac Dominium utile cum Dominio directo consolidatum fuisse, ad-
 eo ut juxta communem Doctorum sententiam, *Archi-Dux Oenipontanus*,
 ad quem hoc spectabat, etiam autoritate propria apprehendere illud potu-
 erit. Quamvis id non nisi Cæsaris Decreto factum, & per ejusdem Com-
 missarios talis apprehensio executioni mandata fuerit. Cum igitur nec hæc
 D. d. causa quicquam cum iis, ex quibus bellum hoc in Imperio natum est, com-

1647. mune habeat, satis patet, Archi-Ducem nulla ratione teneri, possessione rei
 Januar. ad se claro jure pertinentis decedere.

1647.
 Januar.

Conqueruntur Wirtenbergici, Commissarios Cæsaris in recipiendis istis Dynastiis, limites Commissionis excessisse, & plures terras Archi-Duci attribuisse, quam de jure ad ipsum spectarunt: sed hac ipsa querela nihil aliud agunt, quam quod tacita se confessioni involvunt, reliqua igitur non ad Ducem Wirtenbergiæ, sed ad Archi-Ducem Austriæ pertinere. Et quamvis hucusque talem excessum nunquam probaverint, nec etiam probare possint, tamen paratus est Archi-Dux, quamprimum legitimo aliquo indicio aut documento, unam alteramve terram ad ipsum non pertinere demonstraverint, statim eadem decedere, modo ipsi deteriorationes Arcium & terrarum oppignoratarum, culpa Ducum admixta, prius refarciantur. &c.

N. II.

Ad Summariam Informationem Notæ, quibus manifeste evincitur, Domum Austriacam, post cladem Nordlinganam, Serenissimum Ducem Wirtenbergiæ, possessione Ditionum Hohenlauffen, Achalm & Blaubeuren per vim & spoliū decessisse, atque adeo ad restitutionem earundem, optimo maximo jure, imprimis vero vi & vigore Universalis Amnestiæ, teneri.

Anmerckun-
 gen ex parte
 Wirtenberg,
 über vorse-
 sende Infor-
 mation.

Ante omnia præsupponendum, præsentis Pacis Universalis Tractatus non eo fine institutos esse, ut Status inter se, de Juribus, Præensionibus & particularibus, quas inter se habent, litibus disceptent, sed ut Imperio Romano Pax & tranquillitas publica, Ordines vero & Imperii Principes, belli occasione ditionibus suis destituti, in earum possessionem, in qua tempore destitutionis fuerunt, restituantur.

A.

Ad verba: *Ducem Wirtenbergiæ, cum Exercitum Suecorum & Confederatorum ad Nordlingam victum fuisse comperisset &c.* Post cladem Nordlingensem Anno Domini 1634. Confederatorum Exercitui illatam, constat quidem Serenissimum Ducem Wirtenbergiæ utpote confederatum Principem, ad primos gravioresque ut fieri solet, Victoris exercitus atque belli impetus evitandos, patrio solo Argentoratum concessisse: Econtra vero negari ex parte Austriacorum non potest, quinimo ipsi (quod ex parte Wirtenbergiæ Ducis merito acceptatur) fateri coguntur, Ducem Wirtenbergiæ, prout & ejus Majores, tam ante, plus quam immemoriali tempore, quam etiam hunc temporis, in quietam atque continuam possessionem prædictarum ditionum indubie fuisse, Domum vero Austriacam, post dictam demum cladem, victoriæ hujus occasione abusam, eundem Ducem patriam per id bellum ex parte Confederatorum infelicitè hunc gestum, extorrem atque exulem, sua possessione destituisse, hisce ditionibus spoliasset, ad se per vim & violentiam easdem traxisse, & reliquo Archi-Ducum Tyrolensium Principatui agglutinasse. Ex quo sponte emergit, eandem Domum Wirtenbergicam, utpote partem spoliatam, non tam ex regula Juris Civilis, Canonici, Constitutionumque Imperii indubia, quam & *Face & Universali*, vel jam Ratisbonæ conclusa, Francofurti repetita, a Cæsarea Majestate nonita dudum in Imperium publicata, & a Cæsareanis ipsis in hac publica Imperii Diata in votis & scriptis asserta, nec non Regiis Propositionibus atque Replicis, pro fundamento Pacis & tranquillitatis Publicæ proposita & hujusque tenacissime propugnata *Amnistia*, ante omnia & imprimis restituendam esse, neque posse Domum Austria-